

NTF:s verksamhets- inriktning 2012 – 2013

NTF:s styrande dokument

NTF arbetar med utgångspunkt i tre styrande dokument vars innehåll beslutats vid NTF:s kongress. Ett av dem "Detta är NTF" beskriver NTF som organisation, dess utgångspunkter, prioriteringar och arbetsmetoder. Ett annat, "NTF anser..." beskriver vad NTF anser vara viktiga åtgärder i samhället för att trafiksäkerheten inom olika områden och bland olika trafikantgrupper ska kunna förbättras. Det tredje och föreliggande dokumentet "NTF:s verksamhetsinriktning 2012-13" beskriver vilka utvecklingsfrågor som är aktuella inom NTF och vilka trafiksäkerhetsområden och trafikantgrupper som är prioriterade i NTF:s egen verksamhet under den kommande kongressperioden. Samtliga dokument finns att ladda ner på www.ntf.se.

NTF:s verksamhetsinriktning

Inför den kommande verksamhetsperioden 2012-2013 har NTF huvudsakligen två viktiga prioriteringar att göra. Den ena handlar om kärnverksamheten, dvs insatser för att förbättra trafiksäkerheten, och den andra handlar om att utveckla NTF som organisation.

NTF:s prioriteringar för det egna arbetet med trafiksäkerheten

Prioriterade trafiksäkerhetsområden

NTF är en organisation som arbetar med trafiksäkerhet inom många olika områden och för många olika trafikantgrupper. Insatserna kan variera över tid och anpassas efter olycksutvecklingen eller andra aktuella behov. I dokumentet "NTF anser..." har NTF deklarerat vad som behöver göras i samhället för att trafiksäkerheten ska förbättras, medan i den här verksamhetsinriktningen har prioriteringar gjorts för NTF:s egna trafiksäkerhetsinsatser. Tre olika områden med hög trafiksäkerhetspotential har prioriterats:

- Bättre efterlevnad av hastighetsgränser
- Ökad trafiknykterhet (alkohol och andra droger)
- Ökad användning av skyddssystem

Bättre efterlevnad av hastighetsgränser

Hastigheten är avgörande både för en förarens möjligheter att undvika en olycka och för en olyckas konsekvenser. För hög hastighet är därmed en av de viktigaste orsakerna bakom att människor dödas och skadas i trafikolyckor. Genom att anpassa hastighetsgränser efter de förhållanden som råder lokalt och genom att få förare att anpassa hastigheten till dessa gränser och till trafikmiljön i övrigt, uppnås det bästa bidraget till en ökad trafiksäkerhet. För NTF är det därför av högsta prioritet att verka för att trafiksäkerhetsargumenten väger tungt vid lokala beslut om vilka hastighetsgränser som ska gälla. Det är också viktigt att arbeta för att förare av personbilar, tunga fordon, motorcyklar och mopeder anpassar sin hastighet till gällande hastighetsgränser och till andra rådande förhållanden, t.ex. väder och väglag.

Ökad trafiknykterhet (alkohol och andra droger)

Internationellt sett har Sverige en god trafiknykterhet men rattfylleri svarar för en alldeles för stor del av olyckor, skador och dödsfall. Andelen drogpåverkade förare som upptäcks av polisen ökar också och utgör nu ca en tredjedel av de som upptäcks i polisens nykterhetskontroller. En mycket liten andel av förarna svarar, genom sitt rattfylleri för en mycket stor andel av dödsolyckorna. Kraftfulla insatser, t.ex. obligatoriskt alkoholås i nya bilar, bättre metoder för kontroll av droger, utbildning av förare och snabba vårdinsatser för de rattfyllerister som upptäcks, är nödvändiga för att motverka denna ökning och vända trenden.

Ökad användning av skyddssystem

Säkerhetsbälte, bilbarnskydd och krockkuddar är de viktigaste skyddssystemen i bilar och bussar. Om man använder bilbälte halveras risken att dödas i en olycka. De flesta bilisterna använder bilbälte men det finns fortfarande runt 5 procent i framsätet och ca 20% i baksätet som inte gör det. Trots den lilla andelen icke-användare är ca 40 procent av de bilförare och passagerare som dödas i trafikolyckor obältade. Det är därför avgörande för utvecklingen att även de sista 5 procenten börjar använda bälte. Detta kräver attitydpåverkan, bättre utbildning, bättre övervakning och bältesvarnare i alla nya bilar.

Till skyddssystemen hör också hjälmar för cykel, motorcykel, moped, fyrhjulingar och snöskotrar. Även här kan man konstatera att alltför många skador beror på att man inte använt hjälm eller inte knäppt fast den. Bland cyklister är speciellt de äldre utsatta för skullskador som skulle kunna förhindras med hjälm. Bland mopedister har det visat sig vanligt att hjälmen inte knäpps fast vilket innebär att den faller av vid en olycka. Här krävs cykelhjälmslag för alla, utbildning och övervakning.

Prioriterade trafikantgrupper

I dokumentet "NTF anser..." finns 12 trafikantgrupper omnämnda där NTF uttrycker åsikter om vad som bör göras. Liksom för de prioriterade områdena ovan har också prioriteringar gjorts för målgrupper där störst fokus ska läggas under kongressperioden. Dessa målgrupper är:

- Oskyddade trafikanter
- Nya svenskar
- Yrkesförare
- Äldre trafikanter

Oskyddade trafikanter

Gruppen oskyddade trafikanter omfattar många olika trafikantgrupper, t.ex. barn, äldre och personer med funktionsnedsättningar, fotgängare, cyklister, mopedister och motorcyklister. Många av dessa har gemensamma problem, framför allt när det gäller trafikmiljöns utformning och dess anpassning till Nollvisionens grundtankar att krockvåld ska minimeras vid olyckor. I hög grad handlar deras säkerhet om systemutformarens ansvar att utforma vägtrafiksystemet så att risken för död och svår skada minimeras. Den del av Nollvisionens delade ansvar som faller på den oskyddade trafikanten själv är också i stora stycken problematisk. Utbildning om trafiksäkerhet är en av de viktigaste åtgärderna för att stärka det individuella ansvaret, men flera av grupperna bland de oskyddade trafikanter har mycket begränsade möjligheter att få del av sådan utbildning. Det finns få arenor som är självklara för utbildning av t.ex. cyklister och fotgängare. Detta till skillnad från förare av olika fordon där omfattande utbildning oftast ingår i körkortsutbildningen eller fortbildningar. NTF har en mycket viktig roll i opinionsbildning för att anpassa trafikmiljön efter de oskyddades förutsättningar och i spridning av kunskaper och påverkan av attityder genom utbildning och information.

Nya svenskar

Av Sveriges befolkning är över 13 procent utlandsfödda. Forskning visar att det bland dessa nya svenskar finns grupper som är drabbade av högre olycksrisk än svenskfödda. Orsaken är bl.a. brist på information om hur den svenska trafiken fungerar. NTF menar att för lite görs för att förbättra de utlandsföddas förutsättningar i den svenska trafiken. En ökad satsning på stöd, utbildning och information till nya svenskar har därför hög prioritet för NTF.

Yrkesförare

Tunga lastbilar är inblandade i en betydligt större del av de allvarliga trafikolyckorna än vad som motsvarar deras andel av trafikarbetet. Även om de inte är vållande i högre utsträckning orsakar ändå de tunga fordonen ett mycket högt krockvåld, något som leder till ökade skadekonsekvenser. Det faktum att huvuddelen av den tunga lastbilstrafiken körs i hastigheter över gällande hastighetsgränser förstärker kraftigt denna effekt. Eftersom den tunga trafikens andel av den totala trafiken ökar är det extra angeläget att förbättra situationen.

Många företag och åkerier har tagit problemen på allvar och genomfört en rad trafiksäkerhetsåtgärder för att t.ex. minska hastighetsöverträdelser. Privata och offentliga upphandlare av transporter har också ökat sitt intresse för trafiksäkerhet genom att ställa ökade krav på trafiksäkerhet i sina upphandlingar. Det är angeläget att detta arbete fortsätter så att normerna för trafiksäkert beteende inom yrkestrafiken förbättras på bred front.

Äldre trafikanter

Antalet äldre ökar med ca 40 000 människor per år. Äldre är speciellt utsatta som oskyddade trafikanter och i komplicerade situationer i bil. Trots att de äldre i hög grad kör nyktra, använder bilbälte och håller laglig hastighet så drabbas de värst av alla trafikanter då de bli inblandade i trafikolyckor. Detta beror på den äldre kroppens ökade skörhet och att trafiksystemet inte anpassats efter den sköraste trafikanten på tillräckligt stort allvar. NTF kommer därför att tillsammans med pensionärsorganisationerna driva frågan

gentemot systemutformare om en bättre anpassning av trafiksystemet till en ökad åldrande befolkning så att även de äldre får bli delaktiga i Nollvisionen.

Utveckling av NTF

NTF behöver utveckla nya arbets- och finansieringsformer för verksamheten. Följande strategiska satsningar ska göras under kongressperioden.

NTF:s varumärke

En viktig del i arbetet med att stärka NTF:s roll i det nationella trafiksäkerhetsarbetet är att göra NTF mera känt också i den yngre generationen. NTF har under senare år förskjutit sin prioritering från att kommunicera med trafikanter direkt till att fokusera på opinionsbildning bland beslutsfattare och nyckelpersoner. Detta har medfört att allmänheten mer sällan än tidigare träffar på NTF. NTF:s varumärke har för många därför förlorat en del av sin betydelse, speciellt i den yngre generationen. Därför ska nya metoder utvecklas, något som skall prioriteras högt under kongressperioden 2012-2013. Marknadsföringen av NTF:s varumärke behöver också vidareutvecklas gentemot beslutsfattare och nyckelpersoner på alla nivåer.

Fördjupat samarbete med medlemsorganisationerna

Genom att Trafikverket inte längre behåller sitt ramanslag för NTF:s projekt måste NTF ansöka om medel för varje enskilt projekt. Detta kan innebära antingen att NTF konkurrerar med de egna medlemsorganisationerna om en begränsad summa pengar eller att NTF ansöker om dessa projektanslag i samarbete med medlemsorganisationerna. NTF:s avsikt under kongressperioden är att projektanslag i största möjliga utsträckning skall sökas i samarbete. För detta krävs både en större framförhållning vid planering och ett fördjupat samarbete mellan NTF och medlemsorganisationerna generellt. Detta gäller för verksamheter såväl lokalt som nationellt.

Nya finansieringsformer

NTF behöver utveckla nya finansieringsformer. Den nya ekonomiska situationen med indragna organisationsbidrag har inneburit att NTF, mer aktivt än tidigare behöver delta i upphandlingar av trafiksäkerhetsprojekt och verka på en kommersiell marknad. Den har också medfört att NTF i betydligt högre grad måste söka alternativa finansieringskällor, t.ex. genom ökat kommersiellt samarbete med privata företag, ökat samarbete med kommuner, landsting och andra nationella myndigheter än Trafikverket, bidrag från enskilda, samverkan med forskningsinstitutioner, projektfinansiering eller CSR (Corporate Social Responsibility) från privata företag.

NTF kommer genom sådana förändringar att utöver att vara opinionsbildare i samhället också i högre grad att verka som konsult. För NTF är det avgörande att trots viss privat finansiering, behålla sitt oberoende och sin roll som ideell organisation.

Säker Trafik AB

I utvecklingen av nya finansieringsformer kommer NTF att gradvis öka sådan verksamhet som betalas av externa kunder. Upparbetningen av en sådan marknad för kommersiella produkter och tjänster sker inom ramen för det av NTF helägda bolaget Säker Trafik AB. Bolagets huvuduppgift är att sälja produkter och tjänster som sedan utförs av NTF:s länsförbund och medlemsorganisationer. Exempel på tjänster är mätuppdraget "Svenskt Hastighetsindex" (SHI) och utbildningskonceptet "Säker och Sparsam Körning".

Kompetensutveckling inom NTF

I en kartläggning av kompetensnivån inom NTF:s gemensamma kansli och NTF:s länsförbund har konstaterats att kompetensen är hög. Det finns variationer runt om i landet men de flesta länsförbund eller regioner har hög kompetens inom de trafiksäkerhetsområden som NTF har prioriterat. Även inom medlemsorganisationerna finns spetskompetenser inom olika områden som behöver tas till vara i högre utsträckning. Ett omfattande fortbildningskoncept som bygger på e-learning planeras för verksamhetsperioden varigenom

grundutbildning i de verksamhetsområden som NTF prioriterar kommer att erbjudas till NTF-anställda och medlemsorganisationer regionalt och nationellt. Ett ytterligare steg som kommer att tas under perioden är att vidareutveckla organisationen så att vi inom hela NTF, inklusive våra medlemsorganisationer, friare och effektivare utnyttjar spetskompetens inom olika trafiksäkerhetsområden och andra för organisationen viktiga områden.

Med tanke på den nya finansieringssituationen för NTF kommer också kompetensen inom marknadsföring, upphandling och sponsring successivt att stärkas.